Agano na Maagano Makuu

AGANO NA MAAGANO MAKUU KWA AJILI YA MAREKEBISHO NA ULINZI WA DINI, HESHIMA NA FURAHA YA MFALME, NA AMANI NA USALAMA WA FALME TATU ZA USKOTI, UINGEREZA NA AYALANDI.

Lilichukuliwa na kutiwa saini mara kadhaa na Mfalme Charles II, na na kila tabaka la falme hizo tatu.

PAMOJA NA
SHERIA YA MKUTANO MKUU WA 1643 NA SHERIA YA BUNGE LA 1644, ZINAZOTHIBITISHA NA KUIDHINISHA AGANO NA MAAGANO HAYO.

Yeremia 50:5 *Njooni, tuungane na Bwana katika agano la milele lisilosahauliwa.*

Mithali 25:5 *Mtoe mwovu mbele ya mfalme, na kiti chake cha enzi kitaimarishwa kwa haki.*

2 Mambo ya Nyakati 15:15 *Na Yuda wote wakafurahi kwa kiapo, kwa maana walikuwa wameapa kwa moyo wao wote.*

Wagalatia 3:15 *Ingawa ni agano la wanadamu tu, likithibitishwa kwa kiapo, hakuna mtu anayelitangua wala kuliongezea.*

Mkutano Mkuu EDINBURGH, 17 Agosti 1643. Kikao cha 14. Kibali cha Mkutano Mkuu cha AGANO NA MAAGANO MAKUU.

MKUTANO ukiisha kupendekeza kwa Kamati iliyoteuliwa nao kuungana na Kamati ya Mkutano wa Heshima wa Matabaka, na Wajumbe wa Nyumba za Heshima za Bunge la Uingereza, kuleta falme katika muunganiko na umoja wa karibu zaidi, ulipokea kutoka kwa Kamati zilizotajwa Agano lililotajwa baadaye, kama matokeo ya mashauriano yao. Na ukiisha kulifikiria kwa uzito mkubwa kabisa, kama jambo linalohusu umma kiasi hicho na lenye umuhimu mzito kiasi hicho linavyohitaji, kwa moyo wao wote, na kwa mwanzo wa hisia za furaha ile waliyoiona kwa kiasi kikubwa hivyo katika kufanywa upya kwa Agano la Kitaifa la Kanisa hili na Ufalme huu: Wote kwa sauti moja walilikubali na kulikumbatia, kama njia yenye nguvu zaidi, kwa baraka ya MUNGU, ya kuanzisha na kuhifadhi dini ya kweli ya Kiprotestanti kwa amani kamili katika milki za Ukuu wake, na kuieneza kwa mataifa mengine, na kuanzisha kiti cha enzi cha Ukuu wake katika enzi zote na vizazi. Kwa hiyo, kwa mapenzi yao bora, wanalipendekeza kwa Mkutano wa Heshima wa

Matabaka, ili likichunguzwa na kukubaliwa nao, litumwe kwa bidii yote kwa ufalme wa Uingereza, ili likipokelewa na kukubaliwa huko, liweze kwa unyenyekevu wa umma na kwa taadhima yote ya kidini inayolingana nalo, kuapishwa na kutiwa saini na wote wanaokiri kwa kweli dini iliyorekebishwa na raia wote wema wa Ukuu wake katika falme zote mbili.

A. JOHNSTOUN.

CHARLES I. Bunge la 3. Kikao cha 1. Sheria ya 5. Hati kuhusu kuthibitishwa kwa kuitishwa kwa Mkutano, kuthibitishwa kwa Agano na Maagano, vifungu vya Mkataba kati ya Falme za Uskoti na Uingereza, na hati zilizobaki za Mkutano wa Matabaka na Kamati yake.

EDINBURGH, 15 Julai 1644.

MATABAKA YA BUNGE, yaliyoitishwa sasa kwa mujibu wa sheria ya mwisho ya Bunge la mwisho, lililofanyika na Ukuu wake, na Matabaka Matatu, mwaka 1641, yakizingatia kwamba Mabwana wa Baraza la Faragha la Ukuu wake, na Wajumbe wa kuhifadhi vifungu vya mkataba, wakiwa, kwa mujibu wa maslahi yao na imani waliyokabidhiwa na Ukuu wake na Matabaka ya Bunge, wametumia njia zote, kwa maombi, malalamiko, na kutuma Wajumbe, ili kuhakikisha amani ya ufalme huu na kuondoa misukosuko ya kusikitisha kati ya Ukuu wake na raia wake huko Uingereza, kwa jinsi ambayo ingeweza kutumikia zaidi heshima ya Ukuu wake na mema ya falme zote mbili; na jitihada zao za unyenyekevu na utiifu kwa malengo mema kama hayo zikawa hazina matokeo, na toleo lao la upatanishi na uombezi likakataliwa na Ukuu wake; na kwa hiyo, wakiona kwamba uzito na ugumu wa mambo, na jukumu lililowaangukia, ni kubwa kuliko wawezavyo kustahimili; walikutana, kwa hiyo, katika mwezi wa Mei 1643, pamoja na Wajumbe wa mizigo ya pamoja, ili kwa ushauri wa pamoja, uamuzi fulani ufanywe kuhusu jambo hilo; na kwa kuzingatia hatari iliyokuwa karibu kwa dini ya kweli ya Kiprotestanti, heshima ya Ukuu wake, na amani ya falme hizi, kwa sababu ya wingi wa Wapapa na wafuasi wao wenye silaha huko Uingereza na Ayalandi, na mambo mengine mengi ya hadhara na muhimu, ambayo hayakuweza kuruhusu kuchelewa, na yaliyohitaji ushauri wa mwili wa uwakilishi wa ufalme; waliteua na kusababisha kuitishwa kwa mkutano wa Mkutano wa Matabaka (Ukuu wake alikuwa amekataa hapo awali maombi yao ya unyenyekevu ya Bunge) kwa tarehe 22 Juni iliyofuata; kikao hicho kikiwa kimehudhuriwa kwa wingi na Wakuu, wajumbe wa wilaya na miji, na wakiona kwamba hatari hizi dhidi ya kanisa hili na dola hii ziliendelea kuongezeka, waliazimia, baada ya mashauriano makini na ushauri wa Mkutano Mkuu, na ushirikiano wa pamoja wa Wajumbe walioidhinishwa na Bunge la Uingereza, kwamba mojawapo ya dawa kuu za kuzuia hatari hizi na nyingine kama hizo, kwa ajili ya kuhifadhi dini, na falme zote mbili, kutokana na uharibifu na maangamizi, na kwa ajili ya kutafuta amani, falme zote mbili zinapaswa, kwa malengo hayo, kuingia katika Agano; ambalo liliandaliwa ipasavyo, na kukubaliwa na kuruhusiwa kwa furaha. Na hatimaye mkataba ulikubaliwa kati ya falme zote mbili, kuhusu Agano hilo, na msaada ukaombwa kutoka kwa ufalme huu na ufalme wa Uingereza, katika

kutimiza malengo yaliyoelezwa ndani yake: Na Matabaka yakiwa bado yanatamani kutumia njia zote njema, ili, bila kumwagika kwa damu zaidi, kuwe na upatanisho wenye baraka kati ya Ukuu wake na raia wake, ambao unaweza kuelekea kwenye mema ya dini, heshima ya kweli na usalama wa Ukuu wake, na furaha ya watu wake; kwa hiyo yaliwapa mamlaka John Earl wa Loudoun, Lord Chansela, Lord Maitland, Lord Waristoun, na Bwana Robert Barclay, ili waende Uingereza na kujitahidi kutimiza malengo hayo yaliyomo katika agano la mikataba, kwa mujibu wa maelekezo yao.

Na Matabaka hayo, yakiisha kuzingatia taratibu zilizoandikwa hapo juu, yanaona na kutangaza kwamba Mabwana wa Baraza na wahifadhi wa amani walitenda kama washauri waaminifu, raia watiifu na wazalendo wema, kwa kutoa juhudi zao za unyenyekevu za kuondoa mifarakano kati ya Mfalme na raia wake, na kwa kuwaita Wajumbe wa mizigo ya pamoja na kwa ushauri wa pamoja kuteua mkutano uliopita wa Mkutano, ambamo wamejionyesha kuwa wanalingana na wajibu wa nyadhifa zao na imani ile waliyokabidhiwa. Kwa hiyo yanathibitisha na kuidhinisha taratibu zao zote katika jambo hilo, na kutangaza kwamba Mkutano huo uliitishwa kwa halali, tena ulikuwa kamili na huru wenyewe, ukiwa na wanachama wake wote, kama Mkutano wowote uliowahi kufanyika wakati wowote uliopita; na yanathibitisha na kuidhinisha hati mbalimbali zilizotungwa nao, au na kamati yao, za kuamuru Agano. Na pia, Matabaka hayo ya Bunge (bila kudhuru mambo yaliyotangulia, wala uthibitisho wa jumla uliotajwa hapo juu) yanathibitisha, kuidhinisha na kuimarisha Agano na Maagano yaliyotajwa ya pande zote mbili, kuhusu marekebisho na ulinzi wa dini, heshima na furaha ya Mfalme, na amani na usalama wa falme tatu za Uskoti, Uingereza na Ayalandi; pamoja na hati za Kanisa na Serikali zinazoidhinisha Agano na Maagano hayo; pamoja pia na vifungu vya mkataba vilivyotajwa, vilivyokubaliwa kati ya Wajumbe hao wa Mkutano wa Matabaka wa Uskoti na Wajumbe wa Nyumba zote mbili za Bunge la Uingereza, kuhusu Agano na Maagano Makuu hayo. Na Matabaka hayo yanaamuru kwamba hati hizo, pamoja na Agano na Maagano yaliyotajwa hapo juu, hati zinazoyaidhinisha, na vifungu vya mkataba vilivyotajwa, viwe na nguvu na uwezo kamili wa sheria kamilifu na hati za Bunge, na vizingatiwe na raia wote wa Ukuu wake, kwa mujibu wa maana yao husika. Agano na Maagano hayo, yaliyo na maudhui yafuatayo:

Utangulizi

AGANO NA MAAGANO MAKUU,

kwa ajili ya marekebisho na utetezi wa dini, heshima na furaha ya Mfalme, na amani na usalama wa falme tatu za Uskoti, Uingereza na Ayalandi; lililokubaliwa na Wajumbe wa Bunge na Mkutano wa Wanatheolojia nchini Uingereza, pamoja na Wajumbe wa Mkutano wa Matabaka na Mkutano Mkuu wa Kanisa la Uskoti; lililoidhinishwa na Mkutano Mkuu wa Kanisa la Uskoti, na na Nyumba zote mbili za Bunge, na Mkutano wa Wanatheolojia nchini Uingereza, na kukubaliwa na kutiwa saini nao, mwaka 1643; na baadaye, kwa mamlaka hiyo hiyo, kukubaliwa na kutiwa

saini na watu wa tabaka zote huko Uskoti na Uingereza mwaka huo huo; na kuhalalishwa kwa sheria ya Bunge la Uskoti, mwaka 1644 (na kuongezwa upya huko Uskoti, kwa kukiri dhambi na ahadi za majukumu, na watu wa tabaka zote, mwaka 1648, na na Bunge, 1649; na kukubaliwa na kutiwa saini na Mfalme Charles II, huko Spey, tarehe 23 Juni 1650; na huko Scoon, tarehe 1 Januari 1651).

Sisi, waheshimiwa, mabwana, mashujaa, waungwana, wananchi, wenyeji, wahudumu wa Injili, na watu wa kawaida wa kila aina, katika falme za Uskoti, Uingereza na Ayalandi, kwa majaliwa ya MUNGU tukiishi chini ya mfalme mmoja, na tukiwa wa dini moja iliyorekebishwa, tukiwa na macho yetu juu ya utukufu wa Mungu, na maendeleo ya ufalme wa Bwana na Mwokozi wetu YESU KRISTO, heshima na furaha ya ukuu wa mfalme na wazao wake, na uhuru wa kweli wa umma, usalama na amani ya ufalme, ambamo hali ya kila mtu binafsi imejumuishwa: na tukikumbuka hila na njama za usaliti na za umwagaji damu, majaribio na mazoea ya maadui wa MUNGU, dhidi ya dini ya kweli na wale wanaoikiri katika kila mahali, hasa katika falme hizi tatu, tangu marekebisho ya dini; na jinsi wameongeza na kutekeleza hasira yao, nguvu na ujasiri wao, hivi karibuni na kwa wakati huu, ambayo hali ya kusikitisha ya Kanisa na ufalme wa Ayalandi, hali ya taabu ya Kanisa na ufalme wa Uingereza, na hali ya hatari ya Kanisa na ufalme wa Uskoti, ni mashahidi wa sasa na wa umma: sasa mwishowe (baada ya njia nyingine za maombi, malalamiko, pingamizi na mateso), ili kujilinda sisi wenyewe na dini yetu kutokana na uharibifu kamili, kwa mujibu wa desturi ya kupongezwa ya falme hizi katika nyakati za awali, na mfano wa watu wa MUNGU katika mataifa mengine, baada ya kufikiriwa kwa kina, tumeamua na kuazimia kuingia katika Agano na Maagano ya Pamoja na Makuu, ambayo sisi sote tunatia saini, na kila mmoja wetu kwa ajili yake mwenyewe, kwa mikono yetu iliyoinuliwa kwa MUNGU ALIYE JUU, tunaapa,

I - Kuhusu utetezi wa dini ya kweli

Kwamba tutajitahidi kwa dhati, kweli na kwa uthabiti, kwa neema ya MUNGU, katika sehemu zetu mbalimbali na wito wetu, katika kuhifadhi dini iliyorekebishwa katika Kanisa la Uskoti, katika fundisho, ibada, nidhamu na utawala, dhidi ya maadui wetu wa pamoja; marekebisho ya dini katika falme za Uingereza na Ayalandi, katika fundisho, ibada, nidhamu na utawala, kwa mujibu wa Neno la MUNGU, na mfano wa Makanisa bora yaliyorekebishwa; na tutajitahidi kuleta Makanisa ya MUNGU katika falme tatu katika muunganiko wa karibu zaidi na umoja katika dini, Ungamo la Imani, Muundo wa Utawala wa Kanisa, Mwongozo wa Ibada na Katekisimu; ili sisi, na wazao wetu baada yetu, tuweze, kama ndugu, kuishi katika imani na upendo, na Bwana aweze kufurahia kukaa katikati yetu.

II - Kuhusu kung'oa makosa

Kwamba, vivyo hivyo, bila kujali watu, tutajitahidi kung'oa upapa, uaskofu (yaani, utawala wa Kanisa na maaskofu wakuu, maaskofu, wasimamizi wao na makamishna,

wakuu wa kanisa, wakuu na makundi ya kanisa, mashemasi wakuu na maafisa wengine wote wa kanisa wanaotegemea uongozi huo), ushirikina, uzushi, farakano, unajisi na kila kitu kinachopatikana kinyume na fundisho safi na nguvu ya uchaji Mungu; ili tusishiriki katika dhambi za watu wengine na kukimbia hatari ya kupokea mapigo yao; na ili Bwana awe mmoja, na jina lake liwe moja, katika falme hizo tatu.

III - Kuhusu uaminifu kwa mamlaka za kiserikali

Kwa ukweli ule ule, kwa dhati na kwa uthabiti, katika wito wetu mbalimbali, tutajitahidi, kwa mali na maisha yetu, kuhifadhi haki na mapendeleo ya Mabunge, na uhuru wa falme; na kuhifadhi na kutetea nafsi na mamlaka ya ukuu wa mfalme, katika kuhifadhi na kutetea dini ya kweli na uhuru wa falme; ili ulimwengu ushuhudie pamoja na dhamiri zetu uaminifu wetu, na kwamba hatuna mawazo au nia nyingine za kupunguza nguvu na ukuu wa haki wa ukuu wake.

IV - Kuhusu kuwatesa waasi

Pia tutajitahidi, kwa uaminifu wote, kuwagundua wote ambao wamekuwa au ni wachochezi, wabaya au nyenzo mbaya, wanaoipinga marekebisho ya dini, wanaomgawanya mfalme na watu wake, au ufalme mmoja na mwingine, au wanaofanya kikundi chochote au chama kati ya watu, kinyume na Agano na Maagano haya; ili wapelekwe mahakamani kwa umma na wapate adhabu inayostahili, kama kiwango cha makosa yao inavyohitaji au kustahili, au kama mahakama kuu za falme zote mbili zitakavyoona inafaa, au nyingine zenye mamlaka kutoka kwao kwa madhumuni hayo.

V - Kuhusu kuhifadhi amani na umoja

Na kwa kuzingatia kwamba furaha ya amani iliyobarikiwa kati ya falme hizi, iliyonyimwa nyakati za nyuma kwa baba zetu, imetujaliwa kwa majaliwa mema ya MUNGU, na imekwisha kuhitimishwa na kuamuliwa hivi karibuni na Mabunge yote mawili; tutajitahidi, kila mmoja wetu, kwa kadri ya nafasi na maslahi yetu, ili waendelee kuwa pamoja katika amani thabiti na umoja kwa ajili ya wazao wote; na ili haki itendewe wapinzani wa hiari wake, kwa namna iliyoelezwa katika ibara iliyotangulia.

VI - Kuhusu hamu ya dhati ya marekebisho

Pia, kwa mujibu wa nafasi zetu na wito wetu, katika sababu hii ya pamoja ya dini, uhuru na amani ya falme, tutawasaidia na kuwatetea wote wanaoingia katika Agano na Maagano haya, katika kutunza na kuendeleza hayo; wala hatutaruhusu kwamba,

moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja, kwa mchanganyiko wowote, ushawishi au hofu, tugawanywe au tuondolewe kutoka kwa umoja huu uliobarikiwa, kwa kuasi upande pinzani, au kwa kujitia katika kutojali au kutokuwamo kwa chukizo katika sababu hii, ambayo inahusu sana utukufu wa Mungu, ustawi wa ufalme na heshima ya mfalme; bali, siku zote za maisha yetu, tutaendelea kwa bidii na kwa uthabiti ndani yake dhidi ya upinzani wote, na kuiendeleza, kwa kadri ya uwezo wetu, dhidi ya vizuizi na vipingamizi vyote vilivyopo; na kile ambacho hatuwezi kukandamiza au kukishinda sisi wenyewe, tutafichua na kujulisha, ili kiweze kuzuilika au kuondolewa kwa wakati unaofaa: Yote haya tutafanya kama mbele ya macho ya Mungu.

Na, kwa sababu falme hizi zina hatia ya dhambi nyingi na uchochezi dhidi ya MUNGU, na Mwana wake YESU KRISTO, kama inavyodhihirika sana kwa taabu na hatari zetu za sasa, matunda yake; tunakiri na kutangaza, mbele ya MUNGU na ulimwengu, hamu yetu isiyo ya kujifanya ya kujinyenyekesha kwa ajili ya dhambi zetu wenyewe, na kwa ajili ya dhambi za falme hizi; hasa kwamba hatujathamini, kama tulivyopaswa, faida isiyo na thamani ya Injili; kwamba hatujafanya kazi kwa ajili ya usafi na nguvu zake; na kwamba hatukujitahidi kumpokea Kristo katika nyoyo zetu, wala kutembea kwa njia inayostahili kwake katika maisha yetu; ambazo ni sababu za dhambi nyingine na makosa yanayoongezeka sana kati yetu: na kusudi letu la kweli na la dhati, hamu na juhudi, kwa ajili yetu wenyewe, na kwa ajili ya wengine wote walio chini ya uwezo wetu na madaraka yetu, katika mambo ya umma na ya binafsi, katika wajibu wote tunaodaiwa kwa MUNGU na wanadamu, ya kurekebisha maisha yetu, na kwenda kila mmoja mbele ya wengine katika mfano wa marekebisho ya kweli; ili Bwana aondoe hasira yake na ghadhabu yake kali, na kuweka Makanisa haya na falme katika ukweli na amani. Na Agano hili tunalifanya mbele za MUNGU ALIYE JUU, Mchunguzi wa nyoyo zote, kwa nia ya kweli ya kulitimiza, kama tutakavyojibu siku ile kuu, wakati siri za nyoyo zote zitakapofunuliwa; tukimsihi kwa unyenyekevu mkubwa Bwana atuimarishe kwa ROHO wake MTAKATIFU kwa ajili ya kusudi hili, na kubariki tamaa zetu na taratibu zetu kwa mafanikio kama hayo, yaweze kuwa ukombozi na usalama wa watu wake, na himizo kwa Makanisa mengine ya Kikristo, yanayougua chini ya, au katika hatari ya nira ya udhalimu wa kumpinga Kristo, yaweze kuungana katika ushirika na agano sawa au sawa na hili, kwa utukufu wa MUNGU, ukuzaji wa ufalme wa YESU KRISTO, na amani na utulivu wa falme za Kikristo na jumuiya.

Mawaidha ya Kulikubali Agano (1644)

Ikiwa nguvu ya Dini, au akili timamu, ikiwa uaminifu kwa Mfalme, na upendo wa kicho kwa nchi yao ya kuzaliwa, au kujipenda wenyewe, na mapenzi ya asili kwa wazao wao, ikiwa mfano wa watu walioguswa na hisia nzito ya mambo haya yote, au mafanikio ya ajabu waliyopewa na Mungu kwa ajili hiyo, vinaweza kuamsha mabaki yaliyovurugika na yanayovuja damu ili yaikumbatie njia kuu na ya pekee ya kupona kwao, hakuna shaka yoyote kwamba Agano na Maagano Makuu haya yatapata, popote yatakapotolewa, watu walio tayari kuyapokea kwa furaha yote na kwa utii wa

wajibu.

Na hata kama Agano hili lisingependekezwa kwa Ufalme kwa himizo la pamoja la Nyumba za Heshima za Bunge, Mkutano wa Wanatheolojia, Jiji maarufu la London, umati wa watu wengine wa cheo na hadhi ya juu katika Taifa hili, na mwili mzima wa Uskoti, ambao wote wameliapa na kulitia saini kwa hiari, wakikifurahia kiapo hicho, ambacho tayari kimeungwa mkono kwa neema hivyo kutoka Mbinguni, kwa kuyavuruga mashauri ya Adui na kuivunja nguvu yake kuliko wakati wowote; hata hivyo linatoka kwa nguvu zake lenyewe, pamoja na ushahidi wenye kushawishi hivi wa haki, Kweli na Uadilifu, hata linaweza kuamsha ndani ya wote (wasio wajinga kwa makusudi, au waliodanganywa kwa kusikitisha) shauku zinazowaka za kuungana na Ndugu zao katika Kifungo hiki cha heri, ili kukomesha taabu za sasa, na kuwaokoa Mfalme na Ufalme pia kutoka kwenye uharibifu kamili ambao sasa unatafutwa kwa nguvu hivi na waziwazi na kikundi cha kipapa, na wale waliorogwa na kupumbazwa na kizazi hicho cha nyoka wa sumu na cha umwagaji damu.

Kwa maana ni nini hasa kilichomo katika Agano hili, ambacho kwa kiini chake hakikuelezwa au hakikujumuishwa waziwazi katika Tamko lile la Kiapo la dhati la tarehe 5 Mei 1641, ambalo kwalo Ufalme wote umefungwa hadi leo? Ambalo kupuuzwa kwake kwa dhambi (kama tunavyoweza kuogopa kwa haki) kunafungua lango moja zaidi la mafuriko ili kuingiza maafa haya yote juu ya Ufalme, na kuulazimisha kulifanya upya agano, na kuingia katika hili.

Ikisemwa kwamba kung'oa uaskofu, yaani, utawala wote wa kihierarkia (ambao bado umesimama kwa Sheria zinazojulikana za Ufalme), ni jambo jipya na lisilo na idhini: itaonekana kwa akili zote zisizo na upendeleo kwamba (ingawa ni jipya) si tu lina idhini, bali ni la lazima; ikiwa watatafakari (bila kutaja kile wasemacho wengine, kwamba utawala huu haukuwahi kuanzishwa rasmi kwa Sheria yoyote ya Ufalme huu hata kidogo) kwamba uhai na roho yake yenyewe tayari vimeondolewa kwa Sheria iliyopitishwa katika Bunge hili la sasa, kiasi kwamba (kama maiti ya Yezebeli, ambayo haikubaki kitu ila fuvu, miguu na viganja vya mikono yake) hakuna kinachobaki cha mamlaka ya kisheria ila kile kilicho cha kutegemea hisani kwa upande wao, na cha hiari kwa upande wa wale wanaojitiisha kwao; kwamba utawala wao wote, kwa hali iliyo bora kabisa, ni agizo la kibinadamu tu, na tena ni ule ulioonekana na kuamuliwa na Nyumba zote mbili za Bunge (ambamo hukumu ya Ufalme wote imo na imetangazwa) kuwa si tu wenye kudhuru sana Serikali ya Kiraia, bali pia kizuizi kikubwa kwa marekebisho kamili ya Dini; Naam, ni nani asiyejua kwamba ni adui mno wa marekebisho hayo, na wenye kuharibu nguvu ya uchaji Mungu, na huduma safi ya Maagizo ya Kristo: jambo lililowasukuma wenye nia njema, karibu katika Ufalme huu wote, tangu zamani kuliomba Bunge hili (kama ilivyokwisha kutakiwa hapo kabla, hata wakati wa utawala wa Malkia Elizabeth, na wa Mfalme James) ukomeshwe kabisa. Wala hakuna mtu anayefungwa kwa hili kufanya jeuri yoyote juu ya nafsi zao, bali tu, katika nafasi yake na wito wake, kujitahidi kuwang'oa kwa njia halali.

Na kuhusu wale Makasisi wanaodai kwamba wao (kuliko wengine wote) hawawezi kufanya agano la kuung'oa utawala huo, kwa sababu (kama wasemavyo) wameapa

kiapo cha dhati cha kuwatii Maaskofu in licitis et honestis: wao wanaweza kujua, wakipenda, kwamba wale walioapa kuzitii Sheria za Nchi hawazuiwi kwa hilo kujitahidi kwa njia zote halali ili Sheria hizo zifutwe, zinapothibitika kuwa hazifai au zina madhara. Na ikiwa bado kingepatikana kiapo chochote ambacho Wahudumu wowote au wengine wamekiapa, kisichoidhinishwa na Sheria za Mungu na za Nchi, katika hali hii, ni lazima wajifundishe wenyewe na wengine kwamba viapo kama hivyo vinadai toba, si ukaidi wa kuving'ang'ania.

Ikidaiwa kwamba Agano hili linapingana na Kiapo cha Ukuu na Kiapo cha Utii; hakuna kitu kinachoweza kuwa mbali zaidi na ukweli: kwa maana, Agano hili linawafunga wote, na linawalazimisha kwa nguvu zaidi kuhifadhi na kutetea nafsi na mamlaka ya ukuu wa mfalme, katika kuhifadhi na kutetea dini ya kweli na uhuru wa falme.

Shaka ile, kwamba jambo hili linafanywa bila ridhaa ya Mfalme, itaondolewa upesi, ikikumbukwa kwamba Tamko la Kiapo la tarehe tano Mei lililotajwa hapo juu lilipigiwa kura na kutekelezwa kwa namna hiyo hiyo na Nyumba zote mbili, na baadaye (kwa amri ya Nyumba moja peke yake) likapelekwa kwa Ufalme wote, bila Mtukufu wake kulipinga, wala kuzuia kwa namna yoyote kuapwa kwake, ingawa wakati huo alikuwa akiishi yeye mwenyewe huko Whitehall.

Ezr. 10. Neh. 9.Hivyo Ezra na Nehemia waliwaingiza watu wote katika agano, bila idhini yoyote maalum kutoka kwa Wafalme wa Uajemi (wakati huo watawala wao) kufanya hivyo, ingawa hawakuwa raia huru, bali watwana, na mmoja wao alikuwa mtumishi wa nyumbani wa Artashasta, Neh. 1. ambaye wakati huo kwa ushindi alikuwa pia Mfalme wa Yuda.

Wala fundisho hili au desturi hii haijahesabiwa kuwa ya uchochezi au isiyo na idhini na Wakuu walioketi juu ya Kiti cha Enzi cha Uingereza, bali imethibitishwa kuwa ya haki na kutetewa na Malkia Elizabeth wa kumbukumbu iliyobarikiwa, kwa gharama ya Hazina nyingi na damu ya Kiungwana, katika Majimbo ya Muungano ya Nchi za Chini, yaliyoungana si tu bila, bali dhidi ya jeuri isiyo ya haki ya Filipo wa Hispania; Mfalme James alifuata nyayo zake, kiasi cha kuukubali muungano wao, na kuingia katika mapatano nao kama Nchi huru; jambo ambalo limeendelezwa na Mtukufu wake anayetawala sasa, hadi leo; ambaye kwa msafara wake wa kuuokoa La Rochelle huko Ufaransa, na kwa mapatano yake ya karibu na Mwanamfalme wa Orange, na Baraza Kuu la Majimbo, licha ya kusihi kwote kwa Hispania kinyume chake, ameweka Muhuri wake kwamba yote yaliyofanywa na Wahenga wake wa Kifalme katika kuwategemeza wale waliojifunga na kuungana hivyo, yalikuwa ya haki na yenye idhini.

Na nini kingekuwa kimeipata Dini, Sheria na Uhuru wa Taifa letu dada la Uskoti, kama wasingeingia katika Agano na Maagano Makuu kama hayo mwanzoni mwa machafuko ya hivi karibuni huko? Njia ambayo, ingawa mwanzoni ilielezwa kwa Mtukufu wake na Wapanga-mipango wa kipapa na wa kiaskofu kuwa kosa la hali ya juu kabisa, linalostahili kwa haki adhabu kwa ghadhabu ya Jeshi lenye nguvu; hata hivyo jambo hilo lilipojadiliwa baadaye kwa utulivu, kwanza na Wajumbe wa falme

zote mbili, na kisha katika Bunge la wazi hapa (wakati wale wote wa Nyumba zote mbili ambao sasa wako upande wa Mfalme huko Oxford walikuwepo Bungeni, na walitoa Kura zao humo), ilionekana, ikaamuliwa na kutangazwa na Mfalme katika Bunge, kwamba Ndugu zetu wapendwa wa Uskoti hawakuwa wamefanya lolote, isipokuwa lile lililowastahili Raia waaminifu na watiifu, na kwa hiyo kwa Sheria ya Bunge walitendewa haki hadharani katika Makanisa yote ya Ufalme huu, ambamo walikuwa wamechafuliwa jina.

Kwa hiyo, ingawa huenda baadhi ya watu, waliofumbwa macho na kupofushwa na hila za wale wabuni wa hila wa Kijesuiti, ambao kwa muda mrefu wamefanya njama ya kuitoa Dini yetu dhabihu kwa Ibada ya sanamu ya Roma, Sheria zetu, Uhuru wetu na nafsi zetu kwa utumwa wa kiholela, na mali zetu kwa uchoyo wao usioshibika, wakatishwe na kufadhaishwa na vitisho vikali na Matangazo, yanayoruka huku na huko juu ya mbawa za Jina na Hisani ya Kifalme (ambayo sasa imetekwa na kufanywa kahaba ili kutumikia tamaa zao zote) ili kuwatangaza kuwa Waasi na Wasaliti wote wanaolikubali Agano hili; hata hivyo moyo wowote mwaminifu wa Kiingereza usiogope kuungana na Ndugu zetu wa falme zote tatu katika muungano huu mkuu, kama vile zamani watu wa Israeli (ingawa chini ya Mfalme mwingine) walivyofanya pamoja na watu wa Yuda, 2 Nya. 30. kwa mwaliko wa Hezekia.

Itakuwaje ingawa ndimi zile zilizowashwa moto na Jehanamu zinatukana na kutisha? Yule Mungu aliyependezwa kuudhihirisha kutokuwa na hatia kwa Mordekai na Wayahudi dhidi ya masingizio yote ya kijicho ya Hamani mwovu mbele ya mtawala wake na wao, hata hila zake zote zikazaa matokeo haya tu, Est. 9. kwamba amri ya mfalme na agizo lake lilipokaribia kutekelezwa, na adui za Wayahudi walipotarajia kuwatawala, ikawa kinyume chake; Wayahudi wakawatawala wale waliowachukia, na kuwanyooshea mikono wale waliotafuta madhara yao, hata mtu yeyote asiweze kusimama mbele yao; na Mungu yule yule, ambaye kana kwamba jana tu, alikubali kuyatawanya na kuyafukuza mawingu yale meusi na ukungu uliotia kivuli Ufalme ule Mwaminifu na wa Kidini wa Uskoti, na kuifanya haki yao kung'aa wazi kama jua la adhuhuri machoni pa adui zao wakubwa kabisa, bila shaka atasimama pamoja na wote wale ambao kwa unyofu wa moyo, na kwa hisia ipasayo ya dhambi zao wenyewe, na ya ulazima wa marekebisho, sasa wataingia katika agano la milele na Bwana, lisilosahauliwa kamwe, ili kukomesha mafarakano yote yale ya bahati mbaya na yasiyo ya asili kati ya Mfalme na wale walio waaminifu katika Nchi; akiifanya haki yao na sifa yao kuchipuka mbele ya Mataifa yote, kwa hofu na fadhaa ya watu wale wa damu, adui walioshirikiana wa Mungu na wa Mfalme, ambao kwa muda mrefu wameungana, na sasa wamekusanya pamoja masimbi na takataka za Falme nyingi, ili kuzika utukufu wote, heshima na uhuru wa Taifa hili katika kaburi la milele la aibu na maangamizi.

Die Veneris 9. Februar. 1643.

Mawaidha kuhusu kulikubali Agano na Maagano Makuu, na kwa ajili ya kuondoa Mashaka kama yale yanayoweza kuzuka katika kulikubali, yalisomwa leo mara ya kwanza na ya pili; Na kwa Kura juu ya Swali yakakubaliwa, na ikaamriwa yachapishwe mara moja.

H. Elsynge Cler. Parl. D. Com.

© 2026 Westminster 1647 :: https://westminster1647.com/sw/correo